

1924'te İlkokullarda Tarih Öğretimi: D'alembert Etkisi Altında Türk Deneyimi

The Teaching History In Elementary School In 1924: The Turkish Experince Under The Influence Of D'alembert

Bahri ATA*

Özet: Bu makalede Avrupa pedagoji düşüncelerinin erken Cumhuriyet Dönemi tarih öğretimine etkisi, 1924 İlkokul 3. Sınıf ve kısmen 5. Sınıf Tarih Programı'nda tarih konularının yakın geçmişten uzak geçmişe doğru okutulması uygulaması çerçevesinde tartışılmaya çalışılacaktır. Cumhuriyet'in ilanının ardından Türk eğitimcilerin böyle bir uygulamayı başlatmasının siyasi ve pedagojik gerekçeleri tartışılmaktadır.

Bu konuda çok sınırlı kaynaktan hareketle, tarihsel yöntemi kullanarak, bu düşüncenin Türkiye'ye nasıl gelmiş olabileceğini, bu uygulamanın sürecini ve aktörlerinin kimler olabileceğini ortaya koymaya çalışacağım. Bu çerçevede üç soru yanıt aranmaya çalışılmaktadır.

1. İlkokullar için tarih programı geliştirmede "yakın geçmişten uzak geçmişe doğru" program geliştirme anlayışı kimler tarafından ve hangi gerekçelerle ortaya atıldı?
2. Erken Cumhuriyet Döneminde bu uygulamanın ortaya çıkışında II. Meşrutiyet Dönemi tarih eğitim çalışmalarının etkisi nedir?
3. 1924 İlkokul Programı 3. Sınıf Tarih Dersi Öğretim Programı'nın yakın geçmişten uzak geçmişe doğru işlenmesi uygulamasının sonuçları nelerdir?

Anahtar Kelimeler: İlkokulda Tarih Öğretimi, d'Alembert, Ahmet Halit Yaşaroğlu, *Bizim Tarih*

Abstract: The aim of this article is to discuss the affect of European pedagogical heritage to the early Republican period in Turkey by taking into account the teaching of History from the present to the past times at the 3rd grade and the 5th grade in Elementary School. Also I want to show the political and the pedagogical grounds of the application that put into action just after the proclamation of the Republic in 1923. Starting from very limited resources in this subject, I tried to show how this idea might have come to Turkey, who were the main actors in this application by using the historical method.

In this context, three questions are tried to be answered. These are as follows;

1. Who put forward the idea of teaching of History at elementary school from the present to the past and on what grounds?

* Doç. Dr. , Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Tarih Eğitimi ABD, E-posta: bahriata@gazi.edu.tr

2. What was the influence of the history education studies at the Second Constitutional Period to the Early Republican Period in Turkey on this matter.
3. What were the results of the teaching of the History from to present to past at the at the 3rd grade and the 5th grade in Elementary School in 1924.

Keywords: The Teaching History In Elementary School, d'Alembert, Ahmet Halit Yaşaroğlu, *Bizim Tarih*

Giriş

Bu makalede Avrupa pedagoji düşüncelerinin erken Cumhuriyet Dönemi tarih öğretimine etkisi, 1924 İlkokul 3. Sınıf ve kısmen 5. Sınıf Tarih Programı'nda tarih konularının yakın geçmişten uzak geçmişe doğru okutulması uygulaması çerçevesinde tartışılmaya çalışılacaktır. Bu konuda çok sınırlı kaynaktan hareketle, tarihsel yöntemi kullanarak, bu düşüncenin Türkiye'ye nasıl gelmiş olabileceğini, bu uygulamanın sürecini ve aktörlerinin kimler olabileceğini ortaya koymaya çalışacaktır. 1924 İlkokul Programı'nın hazırlandığı II. Heyet-i İlmiye toplantısı tutanaklarının çok iyi kayıt altına alındığı pek çok kaynaktan geçmektedir. Ancak bu evrakların da 23 Aralık 1947'de Ulus'taki Millî Eğitim Bakanlığı binası yangınında yok olduğu düşünülebilir.

Konuyla ilgili kaynak yokluğunda "Bu makaleyi neden yazdım?" sorusuna yanıt vererek başlamak istiyorum. 1926'da Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı kurulduğunda, Başkanlığına bir Mülkiyeli olan Mehmet Emin Erişirgil getirildi. Yıllar sonra Erişirgil, *Bildiklerim* adlı kitabında gençlik anılarını paylaşır. Burada bir branş öğretmeninin kendi alanının geçirdiği safhaları neden merak etmediğinden yakınır. Eğitimcilerimizin başkalarının tecrübelerinden ya da tecrübe edilmiş geçmişten faydalanma niyetlerinin yoksunluğunu gündeme getirir. Bir diğer kusurumuz da her şeyi kendimizle başlatmak hastalığıdır ki her işin bizimle sıfırdan başladığı saplantısıyla davranmaktan, geçmiş tecrübelerden yeterince yararlanamamakta ve bu tecrübeleri birbirine ekleyememekteyiz. Tarih eğitimcilerinin böyle bir hastalığa tutulma veya bu türden bir davranış eğilimi gösterme özgürlüğü yoktur. Onlar, tarih eğitiminin tarihini de gündemde tutarak, diğer özel alan eğitimcilerine örnek olmalıdırlar. Ancak bu şekilde hem tarih eğitimi alanıyla ilgili hem de eğitimin her alanında daha sağlam bir zemine basılabilir.

2003 ve 2005 yılları arasında Talim ve Terbiye Kurulunda Prof. Dr. Mustafa Safran başkanlığında Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Komisyonu üyeleriyle yeni sosyal bilgiler programında tarih disiplininin çocuklara nasıl sunulacağını tartışırken,

79 yıl önceki benzer tartışmaları bilmeden yaptığımızı şimdi daha net görebiliyorum. 2002’de Tarih Bölümü lisans öğrencisi Şeyma Şahan ile 1925 tarihli *Tedrisat Mecmuası*’nda bulduğumuz Ali Fahrettin’in “İlk Mekteplerde Tarih Tedrisatı” adlı bir makaleyi yayımlamıştık. Bu makalenin yazarı İstanbul Erkek Muallim Mektebi Tatbikat Mektebi Muallimi Ali Fahrettin Bey ile daha sonra Kocaeli ve Sinop Kültür Direktörü Fahrettin Alper’in aynı kişi olduğunu ileri sürmüştük. Ali Fahrettin (2002:98), bu yazısında “*Vakıa son programlarda bir yenilik yapılmak istendi, fakat o da başka mahzurlar doğurdu. Mesela Türk tarihine ait olan kısımda müfredat lüzumundan fazla elastiki yapıldı... Bundan başka son programda diğer bir yenilik yapılmak istendi. O da hâlden başlayarak, maziye doğru gitmek. Program bu vaziyette tespit edildi.*” der. İşte bu son cümle, bu makale için bir başlangıç noktası oldu.

Ali Fahrettin, *son program* diye büyük olasılıkla 1924 İlkokul Programı’nı kastediyordu. Ülkemizde pek çok araştırma, 1924 İlkokul Programı’nı değişik açılardan ele almıştır. Bu araştırmalar, yeni programda Cumhuriyet terbiyesine göre tarih konularının ayıklandığı ve yakın tarihe ağırlık verildiği konusunda hemfikirdirler. Bu makalede ise 1924 İlkokul 3. Sınıf ve kısmen 5. Sınıf Tarih Öğretim Programı’nın “şimdiki zamandan başlayarak geçmişe doğru gitme” yaklaşımı ele alınacaktır. Cumhuriyet’in ilanının ardından Türk eğitimcilerin böyle bir uygulamayı başlatmasının siyasi ve pedagojik gerekçelerine de bakmakta yarar görmekteyiz. Bu çerçevede üç soruya yanıt aranmaya çalışılacaktır.

1. İlkokullar için tarih programı geliştirmede “yakın geçmişten uzak geçmişe doğru” program geliştirme anlayışı kimler tarafından ve hangi gerekçelerle ortaya atıldı?
2. Erken Cumhuriyet Döneminde bu uygulamanın ortaya çıkışında II. Meşrutiyet Dönemi tarih eğitim çalışmalarının etkisi nedir?
3. 1924 İlkokul Programı 3. Sınıf Tarih Dersi Öğretim Programı’nın yakın geçmişten uzak geçmişe doğru işlenmesi uygulamasının sonuçları nelerdir?

1. İlkokullar için tarih öğretim programı geliştirmede “yakın geçmişten uzak geçmişe doğru” program geliştirme anlayışı kimler tarafından ve hangi gerekçelerle ortaya atıldı?

19. ve 20. yüzyıl başlarındaki Avrupa pedagoji, didaktika ve metodika kitapları incelendiğinde yakından uzağa tarih öğretim programı tasarlamaya yönelik zengin bir düşünce mirası ile karşılaşılmaktadır.

19. yüzyılda Avrupa merkezli tarih anlayışı kurgulanırken, Mezopotamya’dan başlayan, Mısır, Eski Yunan ve Roma’ya ulaşan sıkı bir kronolojik yaklaşım ortaya atıldı. Bu yaklaşıma göre çocuklarda zaman algısının yokluğu ve kronolojik kafa karışıklıkları, ‘tarih’i, tarihsel olmayan yöntemlerle sunmaktan kaynaklanmaktaydı. O yüzden, tarih dersleri, geçmişten günümüze sıkı bir kronolojik sırada okutulmalıydı. Buna alternatif görüşler de ortaya atılmaya başlandı. Onlardan biri de “yakın zamandan uzak zamana doğru tarihi” tarih dersi işlemek görüşüydü. Alman tarihçi Oskar Jäger (1830-1910), 1895’de yazdığı *Didaktik und Methodik des Geschichtsunterrichts* ve 1908’de İngilizce’ye çevrilmiş olan *The Teaching of History* adlı kitapta tarih öğretiminin bugün ile başlayıp, yakın geçmişlerden ilk çağlara doğru geriye gitmesi gerektiği fikrini ilk ortaya atan kişinin Jean le Rond d’Alembert (1717-1783) olduğunu ve bunu da Mahrenholz’un kitabından öğrendiğini ifade etmektedir (Jäger, 1908:33). Fransız matematikçi ve filozof d’Alembert, İngiliz filozof Herbert Spencer gibi tarihin yapısı ve öğretimine alternatif bir bakış açısı getirmiştir. 1751-1765 arasında yayımlanan *Encyclopédie’nin “Collège”* makalesinde tarihten, henüz ahlaki ilkeleri oluşmamış çocuklara ahlak dersleri öğretiminde işe yarayabilecek boş eğlence olarak söz ediyordu. D’Alembert’a göre, gençler için de tarih şimdiki zamandan uzak zamana geriye doğru öğretilmelidir. Böylece kendi yaşadıkları zamanla tarihin ilgisini görebilirler. 30 yaşlarından sonra da kullanışsızdır. Geri kalan için tarih boş bir merak işidir. (Shklar, 1981:644-653). Jäger, d’Alembert’in düşüncesini yazdıktan sonra Alman ve Avrupalı’nın kim olduğunu anlamak için ilkokulda Eski Yunan ve Roma tarihinin Mısır ve Asur tarihinden daha önemli olduğunu ileri sürer (Jäger, 1908:35).

Amerikalı eğitimci Dewey, 1894’te açtığı Chicago Üniversitesine bağlı Laboratuvar Okulunda yaptığı denemeler sonucunda kendi öğretim modelini geliştirdi. Dewey, o yıllarda çocuk için Sümer ve Eski Mısır ile başlayıp, Eski Yunan ve Roma uygarlıklarını içeren geçmişten çağdaş zamanlara kadar gelen kronolojik bir tarih öğretimini erken buldu. Böylece Dewey de pek çok ilerlemeci eğitimci gibi yineleme

kuramından vazgeçiyordu. Yani çocuğun, tarih öğretim programı ile insanlığın eski çağlardan günümüze yaşadıklarını bir tür tekrar canlandırması anlayışından vazgeçti. Ona göre; çocukları, hızla gelişen endüstriyel dünyada gerekli olan temel bilgi, beceri ve eğilimlerle acilen donatmak gerekiyordu. Geçmiş odaklı ve günümüze ancak eğitim sürecinin sonunda ulaşabilen eğitsel yapılar, bu şekildeki acil toplumsal ihtiyaçları karşılamaktan uzaktı (Egan, 2010:28).

Dewey, günümüz toplumunun çocuğun irdeleyemeyeceği derecede hem çok karmaşık hem de çok yakın olduğunu ileri sürdü. Onun şeması üç dönemde üç tür tarih anlayışı ile çocuğun karşılaşmasını sağlar. Birincisi 6 yaşlarında çocuğun ihtiyaç duyduğu şey, tipik ilişkilerin, şartların ve etkinliklerin bir resmidir. Bu açıdan çocuk için prehistory hayatında Babil ve Mısır'ın karmaşık ve yapay hayatlarından çok daha yakın şeyler vardır. 7 yaşındakiler, buluşların evrimini ve insan hayatı üzerine etkisini anlamaya çalışır. 8 yaşında büyük göçler, seyahat ve keşif hareketlerini işlerler. 9 yaşında ikinci döneme girilir ve bu dönemde konular yaşadığı eyaletten ve devletten alınır. Ancak 12 yaş sonrasında Mezopotamya ve Mısır'dan başlanarak, kronolojik olarak Avrupa tarihinden Amerika tarihine geçilir (Dewey, 2000:43-45).

Charles H. Jarvis de (1917:31) *The Teaching of history* adlı kitapta en genel anlamıyla okul tarihinin, insanlığın nasıl ilk çağlardan günümüze geldiğini öğretmesi gerektiğini ve mantıksal açıdan ilk insanla başlayıp modern uygar ulusların yavaş yavaş gelişmesinin izlerini gösterilmesi gerektiğini ileri sürmektedir.

Hasluck da (1920: 11-12) öğrencilerin kendilerinin de ait olduğu neslin modern zamanların tarihini öğrenmede çok sabırsız olduğunu, çağdaş tarih uzak bir geleceğe havale edildiğinde bekleyiş şevki kırıldığını düşünüyordu.

19. yüzyıl pedagoji mirasının çok farkında olan İstanbul Darülmüallimin mezunu ve Gazi Eğitim Enstitüsü özel öğretim öğretmeni Fuat Baymur (1949:31-33), ilkokul için tarih öğretim programı tasarlama anlayışlarını altı başlık altında incelemektedir. Bunlar;

1. Gruplandırılan tertip
2. Takvimî tertip
3. Merkezleri bir daireler (concentric) hâlinde tertip
4. İçinde bulunulan zamandan harekete geçip gittikçe uzak geçmişe intikal eden tertip
5. Kronolojik tertip

6. Sosyal bilgiler ünitesi hâlinde tarih coğrafya ve yurttaşlık bilgisini birleştirme dir. Baymur'a (1949:32-33) göre içinde bulunulan zamandan harekete geçip gittikçe uzak geçmişe intikal eden tertibin temsilcileri Kapp (Alexander Kapp olabilir) ve Jakopi'dir. Kapp'a göre çocuğun bugünden ilk zamanlara atlaması çok güçtür. Jakopi ise memleketinde halkın yakın geçmişe karşı (Napoleon Savaşları gibi) ilgi gösterdiklerini, buna karşılık uzak geçmişe karşı bir ilgi duymadıklarını gözlemlerine dayanarak söylemektedir. Çocuklar için de yakın geçmişin daha cazip olduğunu ileri sürer. Baymur'a göre Jakopi, yetişkinlerin bu olayları yaşadıkları için ilgi gösterdiklerini unutmaktadır. Baymur'a (1949:33) göre küçük çocukların en yakın dönemin karışık siyasal, sosyal ve ekonomik şartlarını anlamaları güçtür. Öte yandan geçmişin şartları daha basittir ve anlaşılabilir. Baymur, 1936 İlkokul Programı hayat bilgisi dersinde tarih konularının 2.,4. tertibe göre yapıldığını, 4. ve 5. sınıfta tarihin 5. tertibe göre yapıldığını belirtmektedir. Baymur'a (1949:34) göre hayat bilgisi dersinde tarih konuları şimdiki zamanı ve yakın geçmişi hareket noktası yapmaktadır.

Tarih bilimi tanımlarında en çok vurgulanan unsurlardan biri de sebep-sonuç ilişkisidir. Tarih bir olaylar akışıdır ve sürekli bir hikâyedir. Kronolojik açıdan baktığımızda sebep önce, sonuç sonra gelir. Önceki bir olay, kendisinden sonraki olayın sebebi olur. Tarih konularını 4. tertibe göre işleme tarihin doğası ile tarih pedagojisini karşı karşıya getirmektedir. Tarih pedagojisi literatüründe yakın zamandan uzak zamana doğru tarih öğretilmesinin alternatif bir yöntem olarak 18. yüzyıldan bu yana bir yerinin olması bu mesele üzerinde detaylı düşünmeyi gerektirmektedir.

2. Erken Cumhuriyet Döneminde bu uygulamanın ortaya çıkışında II. Meşrutiyet Dönemi tarih eğitim çalışmalarının etkisi nedir?

Bu uygulama, son dönem Osmanlı ve Erken Cumhuriyet Dönemi aydınınının ilerleme yarışında geri kalmamak için çağdaş Batı pedagoji düşüncelerini çok yakından izlediğinin bir göstergesidir. 18. ve 19. yüzyılda Mühendishanelerin ve Mektep-i Tıbbiye, Darülmualimin gibi Batı tarzı okulların açılmasıyla Avrupa pedagoji düşünceleri Türkiye'de yeşermeye başlamıştır.

Prof. Dr. Tarık Zafer Tunaya, II. Meşrutiyet Döneminin (1908-1918) Cumhuriyet dönemi için bir siyasi laboratuvar olduğunu ileri sürer. Aynı durumun pedagojik

düşünceler açısından da böyle olduğu söylenebilir. Bu dönemde Avrupa’da pedagoji ve psikoloji tahsiline gönderilmiş gençler (Ali Haydar Taner, Mustafa Şekip Tunç, Mehmet Şerif Bilgehan, Mustafa Rahmi Balaban, İbrahim Alaettin Gövsa, Halil Fikret Kanad gibi) kıta Avrupası pedagoji düşüncelerini artan oranda Türkiye’ye getirmeye başladılar. Bunların bir kısmı bu dönemde pedagojinin öncülerinden Süleymanpaşazade Sami’nin çevresinde yetişmişlerdir.

II. Meşrutiyet Döneminde pedagojiye yönelik telif ve çeviri eserler incelendiğinde tarih dersi için “yakın zamandan uzak zamana program geliştirme anlayışının” altının çizildiği görülmektedir. Bu düşüncenin hem siyasi ve hem de pedagojik gerekçelerle ortaya atıldığı söylenebilir. Şimdi bu anlayışın memleket topraklarında nasıl şekillendiğine bakılabilir.

Yakın geçmişten uzak geçmişe doğru tarih öğretimi anlayışının çıkış noktasına ilk, Osmanlı Eğitim Literatüründe Sâti Bey’in 1910’da *Tedrisat-i İbtidaiye Mecmuası*’nda yayımladığı “Tarih Tedrisinin Usul-ı Esasiyesi” adlı makalesinde rastlanmaktadır. Sâti Bey burada, ilkokullarda tarih dersinin nasıl somutlaştırılarak, anlaşılabilir şekilde yapılabileceği üzerine görüşlerini paylaşmıştır. Sâti Bey (1910:97-98), Almanya İttihadi’nin fikri alt yapısının Prusya okullarında tarih dersiyle atıldığını belirtiyor, ilkokul çocuklarına tarih öğretiminin en yakın zamanlara, en yakın çevreye, en son seferlere, en yeni savaşlara ait olaylarla başlanması gerektiğini ileri sürüyordu. Bu şekilde yakın dönem ‘Osmanlı Tarihi’ olaylarının da ders kitaplarında yer almasının pedagojik temelleri atılıyordu. Çocuklar da böylece çevre araştırması yapabilecekler, çevrelerindeki gazilerin anılarını ve şehitlere ait anekdotları dinleyebileceklerdi.

1910’da Üsküp Darülmuallimin Müdürü Sabri Cemil Yalkut *Ameli Fenni Tedris* adlı kitabında tarih öğretimine de yer ayırmış ve tarih öğretiminde yakın zamanlardan başlayarak eski zamanlara doğru gitme yaklaşımını ele almıştır. Ergün’e göre (1996: 85), bu kitap Gabriel Compayrée’nin (1843-1913) *Cours de pedagogie theorique et pratique* (1885) adlı eserinin tamamen uyarlaması niteliğindedir. Sabri Cemil (1910:58), burada yakın zamanlardan başlayarak eski zamanlara gitmeyi “*nahv-i irtikai*” (ilerleyen yön) olarak adlandırmaktadır. Almanya ve İngiltere’de çocuğu, eski zamanlarda yaşatma mahzurundan korumak için “nahv-i irtikai” tarzında bir ders yapıldığını belirtmektedir. Çocuğun fikrine uygun düşün diye içinde yaşanılan zamandan başlanarak eski dönemlere doğru ilerlenir. Sabri Cemil’e göre bu yaklaşımın tarihte icrasının mümkün olmadığı ortadadır. Tarih öğretiminde geçmişi şimdiye

yakınlaştırmak ve eski olayları mevcut olaylarla karşılaştırarak izah ve açıklamak gerekir. İlkokulda tarih, “önceden” kelimesiyle başlamalı ve “bugün” kelimesiyle devam etmelidir. Takip edilecek düzen, kronolojik sıraya göre olmalıdır.

1907’den sonra Almanya’da Jena Üniversitesinde tahsil görmüş ve Selanik’te bir idadide psikoloji öğretmeni olan Ali Haydar (Taner) de 1913’te *Türk Yurdu*’nda yazdığı bir yazıda “Bir de bazı mekteplerde tarih baştan pek mufassal tutulup, edvar-ı âhirenin tedrisine vakit kalmıyor. Halbuki Tarih-i Osmanî’nin en ziyade ibret alacak kısmı Tanzimat’tan beri olan vukuatıdır. Binaenaleyh muallim bunu da nazar-ı itibara alıp, vukuatı bugüne kadar takip etmeli ve âti için dahi Türk milletinin âmâl ve makasıd-ı mukaddesesini talebesine telkin eylemelidir.” demektedir. Ali Haydar da vatandaşlık eğitimi açısından son dönem olaylarına daha fazla önem verilmesini istemektedir.

1918’de Necmettin Sadık (Sadak), [Irénee Carré](#) ve [Roger Liquier](#) (1897) ‘in *Traité de pédagogie scolaire* adlı kitabını *Mekteplere Mahsus İlm-i Terbiye-i Etfal* olarak Türkçe’ye çevirdi. [Carré](#) ve [Liquier](#) (1918:393) “Her sene başında tarih dersine en başından başlayan öğrenciler öğrenci, hanedanlardan hepsini bile görmeden tarihin en mühim ve en cazibedar kısmını oluşturan ve öğretimi en faydalı olan yakın çağ tarihini görmeden okuldan çıkarlar.” diye yazmaktadır. [Carré](#) ve [Liquier](#)’e göre(1918:397) çocuklara geçmiş hakkında tam bir fikir vermek için gerekli bir yöntem de geçmiş, bugün ile kıyas etmektir.

Yukarıdaki bu yayınlara rağmen, 1914’te yürürlüğe konan Mekatib-i İbtidaiye Tarih Ders Müfredatlarında yakın çevre gezilerine, kültürel unsurlara ve menkıbe anlatımının önemine işaret edilirken, geçmişten günümüze kronolojik sıraya göre düzenleme esas alınmıştır.

3. 1924 İlkokul Programı 3. Sınıf Tarih Dersi Öğretim Programı’nın yakın geçmişten uzak geçmişe doğru işlenmesi uygulamasının sonuçları nelerdir?

1924 İlkokul Müfredat Programı, dönemin Bakanı Vasıf Çınar’ın başkanlığında 23.04.1924’te toplanmaya başlayan II. Heyet-i İlmiye’de kabul edilmiş, zorunlu eğitim altı yıldan beş yıla indirilmiştir. Bu program, 43 kişi tarafından 24 gün çalışılarak yapılmıştır (Başar, 2004:140). II. Meşrutiyet Dönemi tarih pedagoji tartışmalarını bilen Ali Haydar Taner, Avni Başman, Nafi Atuf Kansu, Necmettin Sadak, Mustafa Şekip Tunç, Abdülfeyyaz Tevfik, İhsan Sungu, İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu, İbrahim Alaeddin

Gövsä, Fuat Köprölü ve Kazım Nami Duru gibi eğitimciler birinci ve/veya ikinci heyet-i ilmiyelerde yer almıştı. Bu heyet, öğretim programlarını Cumhuriyetin esaslarına ve özüne uygun bir hâlde yeniden tasarladı.

1924 İlkokul Müfredat Programı'na göre tarih dersi, 3. sınıfta 1 saat, 4. ve 5. sınıflarda 2 saat olarak düşünülmüştür. Yakın zamandan uzak zamana yaklaşımı asıl 3. Sınıf Tarih Programı'nda uygulanmıştır. Bu husus programın açıklamalar kısmı okunduğunda hemen dikkati çekmektedir. 3. sınıf için şunlar yazılmıştır;

Meşrutiyetin ilanından bugüne kadar cereyan eden en mühim vakalar, çocukların alakasını celbedecek bir şekilde muallim tarafından takrir ve hikâye edilecektir. Bilhassa Anadolu'da millî hareketlerin başlamasıyla Cumhuriyet'in ilanına kadar geçirdiğimiz millî intibah devresine en fazla ehemmiyet verilecek bu devrin kahramanlık menkıbeleri, büyük şahsiyetleri anlatılacaktır. Tedris devresinin dörtte birini işgal edecek olan bu ilk kısımdan sonra devrenin diğer bir rabi eski istibdat idaresinin fenalıklarına, ferdi saltanatın zulümlerine, sarayın sefahatine, sair unsurlardan gördüğümüz fenalıkların teşrihine, Ruslarla ettiğimiz harplere hasredilecektir. Bu suretle de Tanzimat'tan Meşrutiyet ilanına kadar geçirdiğimiz derslerin hudut-u umumiyesi ve mümeyyizesi öğretilmiş olacaktır. Ders devresinin üçüncü rabi, aynı tarz ve mahiyette olmak üzere eski Osmanlı İmparatorluğu tarihinin başlıca vakaların şahsiyetlerini, müesseselerini teşrihe hasr edilecek, milletimizin mefahiri anlatılacaktır. Son rabide ise eski Türklerin hayat ve medeniyetleri, İslamiyete hizmetleri, Salip Harplerindeki rolleri, Selçuklu Devleti, Anadolu'nun Türkleşmesi gibi millî tarihimizin başlıca hadiseleri yine aynı tarz mahiyette öğretilecektir. (Muallim bu sınıfta tarih resimlerinden mümkün olduğu kadar istifade edecektir.)" (Maarif Vekaleti, 1924: 23-24).

Yukarıdaki metin özetlendiğinde konu başlıklarının şöyle olduğu görülmektedir;

1. Millî intibah devri (1919-1923)
2. Eski istibdat idaresinin fenalıkları ve Ruslarla yapılan harpler (1839-1908)
3. Eski Osmanlı İmparatorluğu tarihinin kültür ve sosyal tarihi

4. Eski Türklerin hayat ve medeniyetleri, İslamiyete hizmetleri, Haçlı Savaşlarındaki rolleri, Selçuki Devleti, Anadolu'nun Türkleşmesi, (Maarif Vekaleti, 1924: 23-24).

Buradan da anlaşılacağı üzere 3. Sınıf Tarih Öğretim Programı konuları yakından uzak geçmişe doğru sıralanmaktadır.

1924 İlkokul 5. Sınıf Tarih Öğretim Programı'nda son konuların sıralanışı şöyledir; "Sarayın Hıyanetleri, Millî İntibah Devri, İstiklal Harbi, Yeni Türkiye Devletinin Kuruluşu, Lozan Muahedesi, Cumhuriyet, Bugünkü Türk Âlemi, *On dokuzuncu Asır, Başlıca Keşifler ve İhtiralar, Avrupalıların Müstemlekât Siyaseti*". Burada da görüleceği üzere "Cumhuriyetin ilanı ve bugünkü Türk dünyası" konusundan sonra 19. yüzyıla doğru geri gidilmektedir.

Şimdi, dönemin ders kitaplarını incelemek yararlı olacaktır. Bu kitaplar, okutulacak dersin öğretim programlarının somutlaşmış hâlidir. Bu dönemde Millî Eğitim Bakanı Vasıf Çınar'ın ifade ettiği gibi programlara uygun kitap olmaması en büyük sorun olmuştu. Vasıf Bey, kısa sürede ilkokul kitaplarının hepsinin hazırlanmasının imkânı olmadığını gördüğü için 18'den fazla komisyon kurdurarak eski okutulan tarih kitaplarındaki Cumhuriyetin özüne aykırı bölümleri kaldırdı (Başar, 2004:141).

İlkokul 3. sınıf tarih ders kitabı olarak Ahmet Halit'in (Yaşaroğlu) yazdığı "*Bizim Tarih*" güzel bir örnektir. Ahmet Halit, 1911 Mülkiye Mektebi Mezunu ve İstanbul Vilayeti ilk tedrisat müfettişliği yapmış, o sırada da Galatasaray Lisesi Türkçe ve Tarih Muallimidir. Daha sonra da yayıncı olarak bir hayli ün kazanacaktır. "*Bizim Tarih*" ders kitabı, kısa zamanda 3. baskıyı yaptığına göre memlekette en fazla okutulan kitap oldu. Kitap, 72 sayfadan oluşmaktadır. Toplam 27 ders vardır. Yazar, kitabı birinci tekil şahıs dili ile yazmış ve "görünür yazar" rolü oynamaktadır. Paragraflara sık sık "Yavrularım", "Evlatlarım" hitaplarıyla başlamaktadır. Konuların sıralanışı şöyledir; "Hürriyet Bayramı (10 Temmuz 1324), Balkan Harbi ve Umumi Harp, İzmir İşgali ve Anadolu Harekatının Başlangıcı, Millî Misak ve Millî Kuvvetler, BMM Hükümeti, İnönü Zaferi, Şark Seferi, Başkumandanlık Harbi, İzmir'in Kurtuluşu, Sulh ve Cumhuriyet, Lozan Muahedesi, Türkiye Cumhuriyeti'nin İlanı, İstibdat nedir?, İstibdat Devrinin fenalıkları, Sarayın İsrafı, Başka Milletlerden Gördüğümüz Zararlar, Tanzimat-ı Hayriye, İlk Hürriyet Teşebbüsleri, 1294 Rus Harbi, Yeniçeriler-İlk Askerlerimiz, Yeniçeriler, İstanbul'un Zaptı, Barbaros Hayrettin Paşa, Turgut Reis, Sokullu Mehmet Paşa, Tiryaki Hasan Paşa, Köprülü Mehmet Paşa, Köprülüzade Fazıl Ahmet Paşa, Köprülüzade Fazıl

Mustafa Paşa, Ecdadımızdan Kalan Güzel Eserler, Lale Devri, Eski Türk Hayatı ve Medeniyeti, Türklerin Medeniyeti, Lisanları, Dinleri, Türklerin İslamiyet'e Hizmetleri, Selçuki Devleti, Eski Osmanlı Hükümeti, Son Ders". Görüldüğü gibi konular 1908 Bayramı ile başlayıp, yakın geçmiş zamandan uzak geçmiş zamana doğru gitmektedir.

Bu yıllarda İhsan Şerif Saru, Fuat Köprülü, Ahmet Refik Altınay, ilkokul tarih ders kitabı yazarı olarak da karşımıza çıkmaktadır. 1896'da "Mehmet Nadir Vakası" olarak bilinen olaydan dolayı Urfa'ya sürgüne gönderilen İhsan Şerif Saru, 1908'de Meşrutiyet'in ilan edilmesinin arkasından bir kahraman olarak İstanbul'a döndü. İhsan Şerif'in hem İttihat ve Terakki döneminde hem de erken Cumhuriyet Döneminde ilkokul tarih ders kitabı yazarı olarak karşımıza çıkması siyaset ile ders kitabı yazarlığı arasındaki ilişkiye de işaret etmesi açısından önemlidir. 1932'de toplanan Birinci Türk Tarih Kongresi'nde Maarif Vekili Esat Sagay'dan sonra İhsan Şerif'e (Saru) söz verilmesi sembolik de olsa bu etkinin devamını göstermesi açısından önemlidir.

Bu siyasi atmosfer içinde tarih programlarını yapan eğitimcilerin, Türk İstiklal Savaşı'na ve Cumhuriyet'in ilanına yol açan gelişmeleri, belki de ilkokul eğitiminden hemen sonra hayata atılacak geniş bir kitleye öğretmek hedefi, yakın zamandan uzak zamana yaklaşımını gündeme almalarına yol açtı. Yukarıda da ifade edildiği gibi bu yaklaşımın 18. yüzyıldan beri pedagojik gerekçeleri de vardı ve 150 yıldan fazladır tartışılıyordu. 1924'te siyasi ve pedagojik gerekçelerin örtüşmesi bu yaklaşımın hayata geçirilmesine yol açtı.

Uygulamaya geçilmesinden sonra bir yıl içinde bu yaklaşıma yönelik eleştirilerin yükseldiği anlaşılmaktadır. Bunlardan biri de 1924'te İstanbul Erkek Muallim Mektebi Tatbikat Mektebi Muallimlerinden Ali Fahrettin'in (Alper) 1925'te *Tedrisat Mecmuası'nda* yayımladığı araştırmasıdır. Ali Fahrettin bu konuda şöyle diyor: "*Son programda diğer bir yenilik yapılmak istendi. O da hâlden başlayarak maziye doğru gitmek... Program bu vaziyette tespit edildi. Tarihte vakayı birbirinin netice-i tabiyesidir. İşte bu vakayı, bir tertibe tabi tutulamadı. Bunun neticesinde her müellif kitabında kendi arzusuna göre hareket etti. Hadisat-ı tarihiye birbirine tedahül etti. Okuyan çocuklar, hangi vaka evvel, hangisi sonra olduğunu tayinde tereddüt etti. Muallimleri ise hangi kitabı tavsiye ettilerse, onu okutmak mecburiyetinde kaldı.*" (Alper, 2002:98).

1926'da Talim ve Terbiye Kurul Başkanlığının kurulmasının ardından bu program, ortaokul programının ufak tefek değiştirilmiş şekli olduğu için değiştirildi. Herhâlde en fazla eleştiri, 1924 İlkokul 3. Sınıf Tarih Programı'na yönelik yapılmıştı.

Avni Başman'ın önerisiyle İtalyanların yeni yaptıkları ilkökul programının yaklaşımı ve biçimi benimsendi (Erişirgil, 2010:47). 1926 İlkokul Müfredat Programı ile toplu öğretim esası kabul edilmiş, 1., 2. ve 3. sınıflarda daha önce ayrı ayrı okutulan pek çok ders 'hayat bilgisi' adı altında toplanmıştır. Bu ders, erken Cumhuriyet Dönemi eğitimcilerinin en önemli icatlarından biridir. Böylece 3. sınıftaki tarih dersi kaldırılmış oluyordu (Binbaşoğlu, 2003:40). Onun yerine "Mevsimler" adı altında üniteler oluşturulmuş ve belirli gün ve haftalardan hareketle, Cumhuriyet ve 23 Nisan Bayram günleri, yakın tarih konularının verildiği bir fırsat olarak görülmüştür. Böylece II. Meşrutiyet Döneminde ihdas edilen ve dönemin eğitimcileri tarafından çocuğun vatandaşlık eğitiminde çok önemsenen 10 Temmuz bayram kutlamaları kaldırıldı. 1924 İlkokul 3. Sınıf Tarih Programı'na getirilen eleştiriye de bu şekilde son verilmiş olunuyordu.

Benzer bir şekilde 1926 İlkokul Programı'nda da 5. Sınıf tarih dersinin son konuları olan "Bugünkü Türk Âlemi, On Dokuzuncu Asır, Başlıca Keşifler ve İhtiralar, Avrupalıların Müstemlekât Siyaseti" çıkarılmış, "Laik Cumhuriyet" konusundan hemen sonra "Bugünkü Dünyaya Umumi Bir Nazar" konusuna yer verilmiştir (Maarif Vekaleti, 1926:74).

Tartışma ve Sonuç

Bu makalede Türkiye'de 1924 yılındaki 3. sınıf ve 5. sınıf tarih derslerinin yakın zamandan uzak zaman yaklaşımına göre tasarlanması uygulamasını, eldeki çok az belge kırıntısı ile yeniden inşa etmeye çalıştım. Hiç şüphesiz ki Millî Eğitim Bakanlığı arşivi yanmasaydı, eğitimle ilgili bu uygulamanın büyük fotoğrafı daha iyi bir şekilde görülebilirdi.

Yakın zamandan uzak zamana tarih öğretimi fikrini Fransız düşünür Jean le Rond d'Alembert (1717-1783) ortaya atmış, 1760'lı yıllardan beri tarih eğitimi literatüründe yerini almıştır.

Genelde ilerlemeci (progressivist) eğitimciler için tarih, çocukların aktif olarak dahil olamayacakları bir içeriği sahipti. İlerlemeci eğitim felsefesine göre, tarih dersini çocukların yaparak öğreneceği bir ders hâline getirme çabası, tarih konularını yakın geçmişten uzak geçmişe doğru işlemeyi de gerektirir. Şimdi çocuğun çevresinde

kendisine “Koreli” denen bir yaşlının olduğunu varsayalım, neden Koreli deniyor?, Kore neresi? gibi sorular ve bu soruların cevaplarını buldurma çabası öğretmeni, yakın zamanda olmuş olan Kore Savaşı’nı ve bu savaşta Türkiye’nin rolünü sözlü tarih uygulamalarını da işe koşarak ders işleyebilmesini sağlar. Diğer yandan bir ilerlemeci felsefeci olan John Dewey’in yakın geçmiş olaylarının karmaşık niteliğinden dolayı, çocuklar için uygun olmadığı görüşüne sahip olduğuna dikkat edilmelidir.

Türkiye’de Sâti Bey, Sabri Cemil, Necmeddin Sadak ve Ali Haydar Taner gibi kişiler makale, telif eser ve çevirileri ile bu tartışmayı çok iyi bildiklerini yansıtmışlardır. II. Meşrutiyet Dönemindeki bu birikim, 1924’te ilkokul 3. sınıf ve 5. sınıflardaki uygulamalara yol açmıştır. Yakın zamandan uzak zamana doğru tarih programını tasarlama hem siyasi nedenlerle hem pedagojik nedenlerle ortaya atılmıştır. Ama başarısızlıktan dolayı, hemen vazgeçildiği anlaşılmaktadır.

2000’li yıllarda bu iki yüz kırk yıllık tartışmayı, Robert Stradling ve John Slater gibi tarih eğitimcileri günümüze taşıdılar. Robert Stradling’e (2003:76) göre tarihin eski çağlardan modern çağlara göre sınıf düzeyine göre kronolojik olarak konulması köhne bir âdettir. Şimdiye kadar 20. yüzyıl tarihi konuları yaşça büyük öğrencilere okutuldu. Bu uygulamanın pedagojik dayanakları yoktur. Stradling, John Slater’in “20. yüzyıl tarihi, özü itibarıyla 14. yüzyılın tarihinden veya Roma İmparatorluğu tarihinden daha zor değildir.” cümlesini alıntılanmaktadır. Egan da (2010:40) bu tartışmayı yakından uzağa ya da uzak zamandan yakın zamana tartışması yerine çocukların tarihsel nedenselliği kavrayıp kavrayamayacağına çekmektedir. Egan’a göre *Hansel ve Gratel*, *Kül Kedisi Sindirella* veya *Tavşan Peter* gibi hikâyelerin altında yatan nedenleri kavrayan çocuklar, uygun sunulduğunda tarihsel nedenleri de kavrayabilir.

Stradling’e (2003:76) göre de daha küçük öğrencilerin yaşa göre yakın tarihi okumasının eğitim açısından yararlı olduğu söylenebilir, çünkü bu dönem onlar için daha güncel ve somuttur. Klasik Roma ve Yunan tarihi, tarih öncesi çağlar yaşça daha büyük öğrencilere okutulmalıdır. Stradling’e göre uzak geçmişten ders saatlerinin ya da ders programlarının ulaşmaya elverdiği noktaya doğru zahmetli bir yürüyüşle ilerlemekten ziyade, geçmiş içinde geriye ve ileriye doğru hareket etmeyi, bazı dönemleri atlayarak geçmeyi ve bazı dönemlere geri dönmeyi beceren “*zaman yolcularına*” dönüşmeleri hâlinde çocukların kronolojik düşünme becerileri geliştirebilir (akt. Şimşek, 2006:106-108). Görüldüğü gibi Stradling, burada küçük çocuklara alt sınıflarda 20. yüzyıl Avrupa tarihinin öğretilmesi için bir meşru zemin hazırlamaktadır.

20. yüzyıl Avrupa tarihi dersi, günümüz meselelerinin geriye doğru izlenmesini gerektirir. Böylece İlk Çağ, Orta Çağ ve Yeni ve Yakın çağları da içeren tematik tarih dersleri yapılabilir. Üstelik bu meseleye tarih öğretim programının düzenlenmesi ve ünitelerin sıraya konması açısından değil de sınıf içinde tarih konuları işlenirken, çocuklarda kronolojik becerinin geliştirilmesi açısından yaklaşmaktadır. Stradling'in açıklamaları şematik bir yaklaşıma sahip değildir, üstelik Dewey gibi kesin yaş aralıklarını ve üzerinde çalışılacak tarih konularını vermemektedir.

Günümüzde iletişim ve ulaşım araçlarında son yıllarda yaşanan gelişmelere paralel “yakın zaman” ve “yakın çevre’deki” yakınlık düşüncesi yerine “zihne yakınlık” düşüncesi ortaya çıkmıştır. Yani, çocuğun zihnine yakın olan ona yakındır gibi bir görüş vardır. Örneğin, televizyonda Eyfel kulesini görüp etrafındaki elektrik tellerini buna benzeten 10 yaşlarındaki bir çocuğun tavrı bu duruma güzel bir örnektir.

Hiç tarih eğitimi almamış 10-12 yaşlarında çocuklar bulup, yakın zamandan geçmişe doğru tarih öğretiminin onların kronoloji algılarına etkisine bakmak da bir tür akademik ütopya olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kaynaklar

- Ahmet Halid (Yaşaroğlu), (1925) *İlkmektep 3. Sınıf*, İstanbul: Amedi Matbaası.
- Alper, Ali Fahrettin (2002) “İlk Mekteplerde Tarih Tedrisatı”, *Türk Yurdu*, (akt. Bahri Ata ve Şeyma Şahan), cilt: 22, sayı: 175, ss. 91-99.
- Aslan, Erdal (2011) “Osmanlı'nın “Mekatib-i İptidaiye”sinden Türkiye Cumhuriyeti'nin İlk Mekteplerine Geçişte Tarih Programlarında Değişim”, *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, S 48, s. 749-777.
- Aslan, Erdal (2011) Türkiye Cumhuriyeti'nin İlkokullarda İzlediği İlk Öğretim Programı: “1924 İlk Mektepler Müfredat Programı” *İlköğretim Online*, 10(2), 717-734, 2011. [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr>
- Başar, Erdoğan (2004) *Millî Eğitim Bakanlarının Eğitim Faaliyetleri (1920-1960)*, İstanbul: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Baymur, Fuat (1949) *Tarih Öğretimi*, 3. basım, İstanbul: İnkılâp Kitapevi.
- Binbaşıoğlu, Cavit (2003) *Hayat Bilgisi Öğretimi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Carre ve Liquier (1918) *Mekteplere Mahsus İlm-i Terbiye-i Etfal*, terc. Necmettin Sadık (Sadak), Maarif-i Umumiye Nezareti, Telif ve Tercüme Kütüphanesi, İstanbul: Matbaa-I Amire.
- Çapa, Mesut (2002) Cumhuriyet'in İlk Yıllarında Tarih Öğretimi”, *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, S 29-30, s.39-55.
- Dewey, John (2000) “Temel Eğitimde Tarihin Amacı” çev. Bahri Ata, *Millî Eğitim*, S 147, s. 43-45.
- Egan, Kieran (2010) *Eğitimli Zihin*, çev. Filiz Keser, Ankara: Pegem Akademi.
- Ergün, Mustafa (1996) *II. Meşrutiyet Devrinde Eğitim Hareketleri (1908-1914)*, Ankara: Ocak Yayınları.
- Erişirgil, M. Emin (2010) *Bildiklerim*, Yay. hzl. M. Bülent Varlık, Ankara: Mülkiyeliler Birliği Vakfı Yayını.
- Hasluck, Eugene Lewis (1920) *The Teaching of History*, Cambridge: The University Press.

- Jarvis, Charles H. (1917) *The Teaching of history*, Oxford: Clarendon Press.
- Maarif Vekâleti (1924) *İlk Mekteplerin Müfredat Programı*, İstanbul: Matbaa-i Amire.
- Maarif Vekâleti (1926) *İlk Mekteplerin Müfredat Programı*, İstanbul: Millî Matbaa.
- Sabri Cemil (Yalkut) (1910) *Ameli Fenni Tedris*, Üsküp: Kosova Matbaası.
- Sâti, (1910) "Tarih Tedrisinin Usul-i Esasiyesi", *Tedrisat-ı İbtidaiye Mecmuası*, sayı:8, s. 92-94.
- Shklar, Judith N. (1981) Jean D'Alembert and the Rehabilitation of History, *Journal of the History of Ideas* Vol. 42, No. 4, p. 643-664.
- Stradling, Robert (2003) *20. Yüzyıl Avrupa Tarihi Nasıl Öğretilmeli?*, çev. Ayfer Ünal, İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayını.
- Şimşek, Ahmet (2006) *İlköğretim Öğrencilerinde Tarihsel Zaman Kavramının Gelişimi ve Öğretimi*, G.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tarih Eğitimi Anabilim Dalı, Basılmamış Doktora Tezi.
- Taner, Ali Haydar (1913) "Talim ve Terbiye: İbtidaiye Mekteplerinde Yurt Terbiyesi" *Türk Yurdu*, yıl:2, sayı:31, s. 123-127.

Extended Summary

Purpose

The aim of this article is to discuss the affect of European pedagogical heritage to the early Republican period in Turkey by taking into account the teaching of History from the present to the past times at the 3rd grade and the 5th grade in Elementary School. Also I want to show the political and the pedagogical grounds of the application that put into action just after the proclamation of the Republic in 1923.

Method

Starting from very limited resources in this subject because there occurred a fire at the archives building of Ministry of National Education in Ankara on 23 December 1947. I tried to show how this idea might have come to Turkey, who were the main actors in this application by using the historical method.

In this context, three questions are tried to be answered. These are as follows;

1. Who put forward the idea of teaching of History at elementary school from the present to the past and on what grounds?
2. What was the influence of the history education studies at the Second Constitutional Period to the Early Republican Period in Turkey on this matter.
3. What were the results of the teaching of the History from to present to past at the at the 3rd grade and the 5th grade in Elementary School in 1924.

Results

Our first information about this application at the 3rd grade and 5th grade came from the article written by Alper Ali Fahrettin, namely "History Teaching at the Elementary Education", in *Tedrisat* journal in 1925. Results of the study are as follows;

1. There are very rich literature on the subject in European pedagogical works including Didactical and Methodical books in the 19th and early 20th century. German historian Oskar Jäger (1830-1910), in 1895, claimed that the idea that the history can be taught from the present to the past was put forward by Jean le Rond d'Alembert (1717-1783) in his book, called as *Didaktik und Methodik*

des Geschichtsunterrichts (it was translated into English in 1908). He learned this information from the book of Mahrenholz (Jäger, 1908:33). Like the English philosopher Herbert Spencer, d'Alembert, French mathematician and philosopher, brought new viewpoint to the structure of school history and its teaching in his article "Collège" *Encyclopédie* in published between 1751-1765. So you can see their interest in the history of their times. According to Baymur, Turkish Educator (1949:32-33), the most important representative of designing such a kind of school history was Kapp (he may be Kapp Alexander) and Jakopi.

2. The late Ottoman and early Republican intellectuals followed the development in the West very closely. The same situation is valid for the pedagogical issues. Many students (such as Ali Haydar Taner, Mustafa Şekip Tunç, Mehmet Şerif Bilgehan, Mustafa Rahmi Balaban , İbrahim Alaettin Gövsa, Halil Fikret Kanad, etc.) were sent to Europe for studying the science of pedagogy in the Second Constitutional Period. In the Ottoman literature, the first sources mentioned about the idea of designing school history from the present to the past was written by Mustafa Sâtı, the Ottoman Educator, in his article namely, "The basic principles of teaching history" in *Tedrisat-i İbtidaiye Mecmuası* in 1910. However, the elementary history curriculum (*Mekatib-i İbtidaiye Tarih Ders Müfredatı*) was designed from the past to the present in 1914.
3. In 1924, the book in accordance with this curriculum was written by Ahmet Halit Yaşaroğlu, under the name of "*Bizim Tarih*" (Our History). As shown by Ali Fahrettin Alper in 1925, The teaching of the school history from to present to past at the 3rd grade and the 5th grade in elementary school in 1924 was very destructive. The government accepted new integrated course under the name of "Life Studies" in 1926 so that history course was abolished at the 3rd grade. The course, "Life Studies" was one of the most important inventions at the early Republican Period in Turkey (Binbaşoğlu, 2003:40. According to Mehmet Emin Erişirgil, the first president of Board of Education, it was adopted from Italy.

Discussion

The articles and translations of Turkish educators such as Sâtı, Sabri Cemil, Necmeddin Sadak, Ali Haydar Taner reflected that Turkish educator knew very well the discussion concerning the curriculum development especially school history in the

European pedagogy. The accumulation at the Second Constitutional Era led to the application of the idea of teaching history from the present to past at the 3rd grade and 5th grade in elementary school in 1924. This kind of curriculum development had got both political and pedagogical reasons. But due to the failure, it is understood that the Ministry gave up this new application in 1926.

In the 2000s, history educators such as Robert Stradling and John Slater carried this discussion with other aspects to our century. According to Robert Stradling (2003:76), teaching history from ancient times to modern times in the chronological order is old fashioned custom. This application has no pedagogical reason. He reminded us the sentences of John Slater. That is “ The history of the 20th century is not more intrinsically difficult than that of the 14th century or the Roman Empire.” In his writing, Kieran Egan (2010:40) attract this discussion to the matter of the pupils' grasp of historical causality instead of teaching history from the past to the present or from the present to the past.

Conclusion

The political climate of the year 1924 was suitable for application of the teaching school history because the Turkish educators wanted to teach history of the Turkish War of Independence and the proclamation of the Republic to elementary students. As stated above, the pedagogical rationale of this approach discussed for more than 150 years came to the assistance to the Turkish educators. The overlapping of political and pedagogical grounds in 1924 has led to the realization of the idea in Turkey.

History is the flow of events. It continues. From the chronological perspective, the reason come the first, the result comes later. The previous event will be the cause of the next event. Teaching history from the present to the past can make it difficult for students to grasp the cause-effect relationship. The study of Ali Fahrettin Alper in 1924 showed us that the 3rd grade Turkish student experienced confusion in terms of establishing cause-effect relationship in history course.